

Regeldruk in het MKB

Rapport Ipsos I&O

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2025/003

Datum

januari 2025

Opdrachtgever

Adviescollege Toetsing Regeldruk

Auteurs

Carmen de Krosse

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Methode en verantwoording	5
1.3 Leeswijzer	6
2 Regeldruk in het MKB	7
2.1 Algemene ervaring regeldruk	7
2.2 Rapportageverplichtingen	9
A Bijlagen	15
A.1 Vragenlijst regeldruk MKB	15

Inleiding

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) adviseert de regering en Staten Generaal over de regeldrukgevolgen van wet- en regelgeving voor bedrijven, burgers en professionals in de sectoren zorg, onderwijs, sociale zekerheid en veiligheid. Volgens MKB-Nederland is de regeldruk voor ondernemers de afgelopen jaren sterk toegenomen, wat een rem zet op ondernemerschap¹. MKB-Nederland overhandigde op 27 augustus 2024 de handreiking 'Beter Geregeld' aan de minister van Economische Zaken Dirk Beljaarts². Hierin bieden ondernemers concrete oplossingen voor het verminderen van regeldruk en geven zij aan het essentieel te vinden dat de adviezen van het ATR worden opgevolgd.

De Tweede Kamer verzoekt om de regeldruk voor het MKB vanuit de Europese Unie te onderzoeken. In opdracht van het ATR deed Ipsos I&O onderzoek naar regeldruk vanuit de Europese Unie voor ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (MKB).

1.2 Methode en verantwoording

Het onderzoek richt zich op ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (MKB). Tussen 7 november en 20 december 2024 is een vragenlijst uitgezet onder ondernemers via twee kanalen:

1. **Het I&O Research Ondernemerspanel**³: ruim 2.100 ondernemers met 2 tot 250 werknemers kregen een uitnodigingsmail om de vragenlijst in te vullen. Alle sectoren zijn meegenomen, met uitzondering van de zorg en het onderwijs. Reden hiervoor is dat deze (deels) publiek georganiseerd zijn en dus niet vallen onder de doelgroep MKB.
2. **Een open link**: MKB Nederland en enkele brancheverenigingen hebben per mail leden uitgenodigd deel te nemen aan het onderzoek.

De vragenlijst betrof een flitspeiling, wat inhoudt dat er een zeer beperkt aantal vragen gesteld is. Het doel hiervan was om ondernemers zo min mogelijk te belasten en het invullen te stimuleren.

In totaal vulden 724 ondernemers de vragenlijst in, waarvan 540 via het Ondernemerspanel en 184 via de open link. Het responspercentage via het Ondernemerspanel is daarmee 34 procent. Tabellen 1.1 en 1.2 laten de respons naar achtergrondkenmerken (sector en bedrijfsgrootte) zien.

¹ [Ondernemers bieden oplossingen voor verminderen regeldruk \(mkb.nl\)](https://mkb.nl/onderzoek/achtergrond)

² 'Beter Geregeld', MKB-Nederland en VNO-NCW (2024.)

³ <https://www.ioresearch.nl/onderzoeksmethoden/io-research-ondernemerspanel/>

Tabel 1.1 - Verdeling respons naar sector

Sector	Responsaantal	Responspercentage
Landbouw/visserij	38	5%
Financiële en zakelijke dienstverlening	141	19%
Handel en logistiek	164	23%
Horeca	75	10%
Bouw en nutsbedrijven	53	7%
Industrie	84	12%
Zorg ⁴	35	5%
Overig	134	19%
Totaal	724	100%

Tabel 1.2 - Verdeling respons naar grootteklasse

Grootteklasse	Responsaantal	Responspercentage
2-4 werkzame personen	269	37%
5-9 werkzame personen	133	18%
10-19 werkzame personen	124	17%
20-49 werkzame personen	125	17%
50 of meer werkzame personen	71	10%
Weet ik niet/ wil ik niet zeggen	2	0%
Totaal	724	100%

Op de resultaten is een weging toegepast naar bedrijfsgrootte. De resultaten zijn daarmee representatief voor dit kenmerk. Voor de sectoren en grootteklassen met een hogere respons (>100) is het mogelijk om betrouwbare uitspraken te doen, in andere gevallen (respons 50-100) zijn de resultaten indicatief. Daar waar aanwezig zijn verschillen tussen sectoren en grootteklassen in de tekst benoemd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de resultaten van het onderzoek. In de bijlage is de vragenlijst opgenomen.

⁴ De zorgsector is niet uitgenodigd via het Ondernemerspanel. Via de open link kunnen wel zorgorganisaties deelgenomen hebben aan het onderzoek.

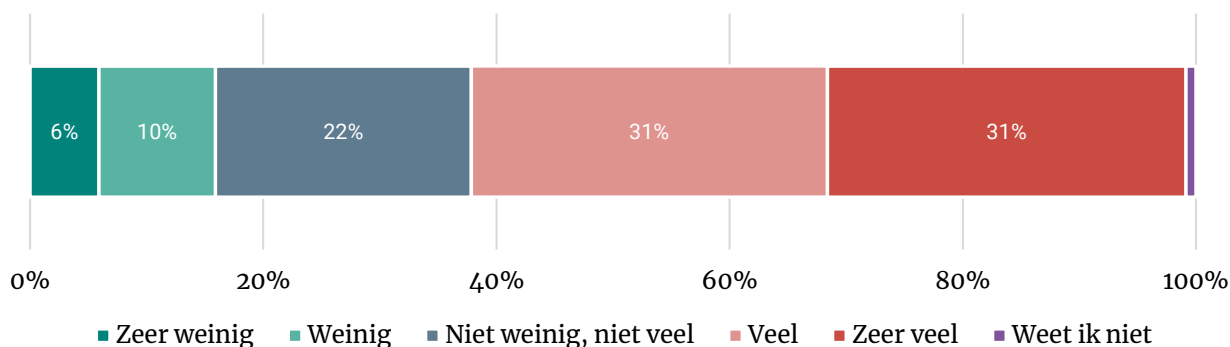
2 Regeldruk in het MKB

2.1 Algemene ervaring regeldruk

Zes op de tien ondernemers ervaren (zeer) veel regeldruk

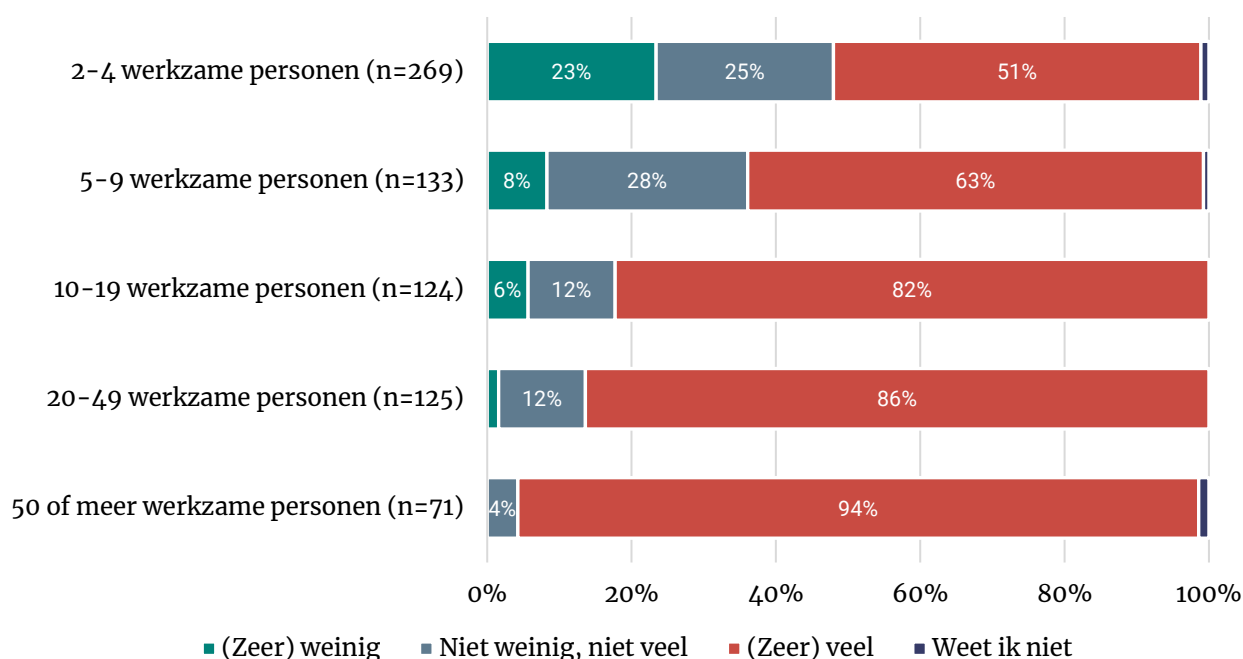
Zes op de tien ondernemers in het MKB ervaren (zeer) veel regeldruk. Eén op de zes ervaart (zeer) weinig regeldruk en twee op de tien ondernemers zitten tussen veel en weinig in.

Figuur 2.1 - In hoeverre ervaart uw organisatie regeldruk? (n=724)

De ervaren regeldruk loopt op met grootteklasse. Een kwart van de organisaties met twee tot vier medewerkers ervaart weinig regeldruk, een kwart is neutraal en de helft ervaart veel regeldruk. Bij organisaties met vijf tot negen medewerkers ervaren ruim zes op de tien veel regeldruk en bij tien of meer medewerkers ligt dit percentage tussen de 82 en 94 procent.

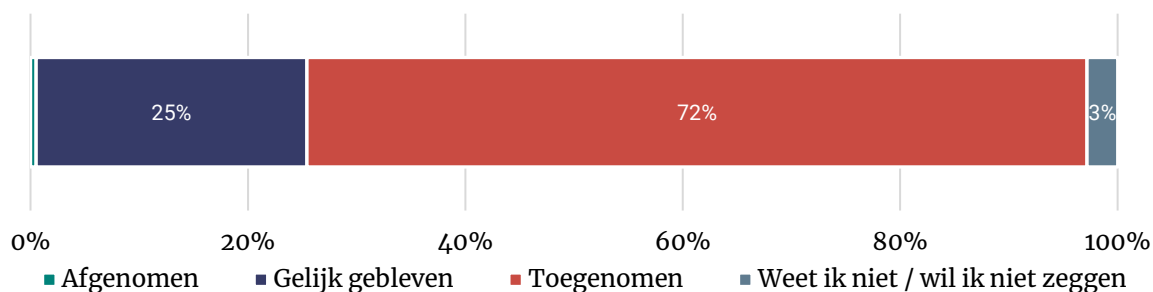
Figuur 2.2 - Naar grootteklasse: In hoeverre ervaart uw organisatie regeldruk?

Grote meerderheid ziet regeldruk toenemen

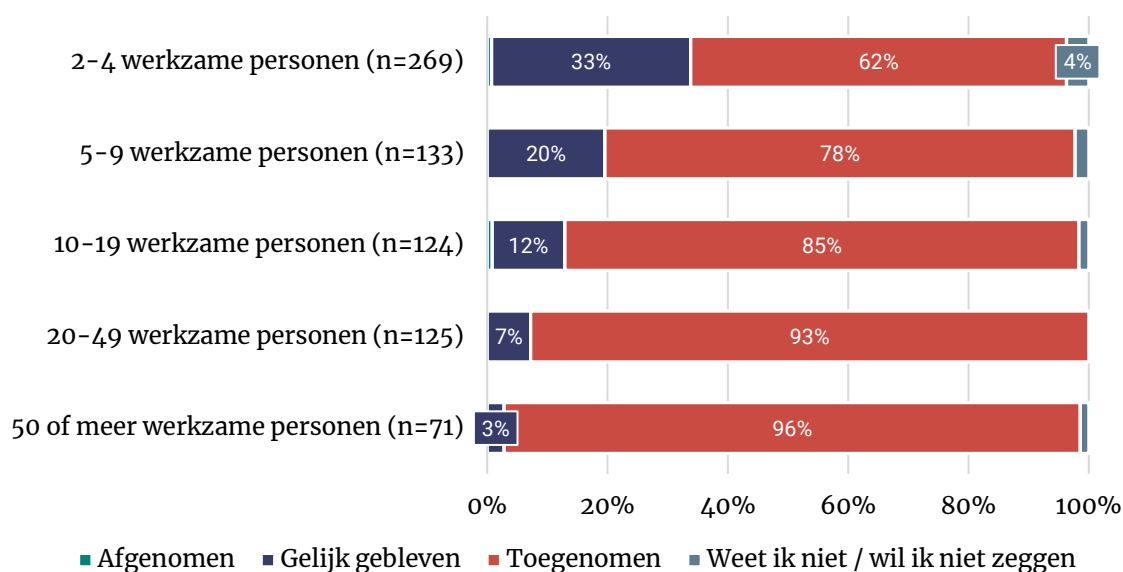
Volgens een grote meerderheid van de ondernemers (72%) is de regeldruk in de afgelopen drie jaar toegenomen. Een kwart geeft aan dat de regeldruk voor hen gelijk gebleven is. Een enkeling geeft aan dat de regeldruk afgenomen is.

Figuur 2.3 - Is de regeldruk de afgelopen drie jaar toe- of afgenomen voor uw organisatie? (n=724)

Ook de ervaren toe- of afname van regeldruk varieert naar grootteklasse. Zes op de tien kleinere organisaties (2-4 medewerkers) ervaren een toename in regeldruk tegenover 78 tot 96 procent bij organisaties met vijf of meer medewerkers. De kleinere organisaties ervaren daarbij vaker dat de regeldruk gelijk is gebleven.

Figuur 2.4 - Naar grootteklasse: Is de regeldruk de afgelopen drie jaar toe- of afgenomen voor uw organisatie? (n=724)

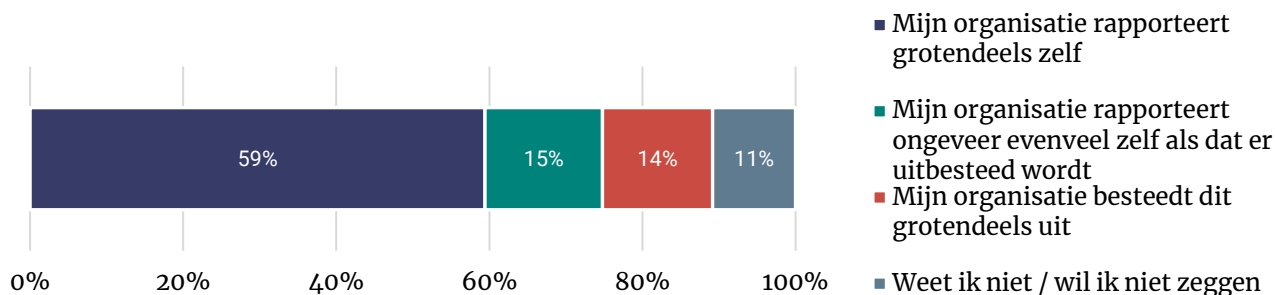

2.2 Rapportageverplichtingen

Meerderheid pakt rapportageverplichtingen zelf op

Zes op de tien ondernemers rapporteren grotendeels zelf. Vijftien procent besteedt de rapportageverplichtingen grotendeels uit en een vergelijkbaar deel doet een deel zelf en besteedt een deel uit.

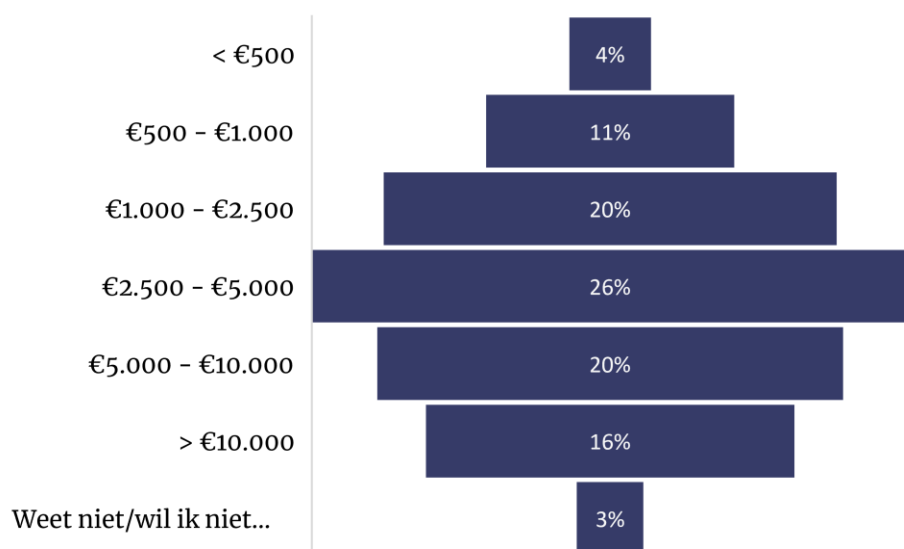
Figuur 2.5 - Besteedt uw organisatie rapportageverplichting uit of doet u dit zelf? (n=724)

Organisaties met minder dan 10 medewerkers besteden de rapportageverplichting vaker uit vergeleken met grotere organisaties, die dit relatief vaker deels zelf en deels laten doen.

Ongeveer vier op de tien ondernemers die de rapportageverplichtingen (deels) uitbesteden, geven hier jaarlijks 5.000 euro of meer aan uit. Een kwart besteedt tussen de 2.500 en 5.000 euro en een derde besteedt minder dan 2.500 euro.

Figuur 2.6 - Hoeveel bent u jaarlijks kwijt aan de uitbesteding? (n=216) Doelgroep: ondernemers die de rapportages (deels) uitbesteden

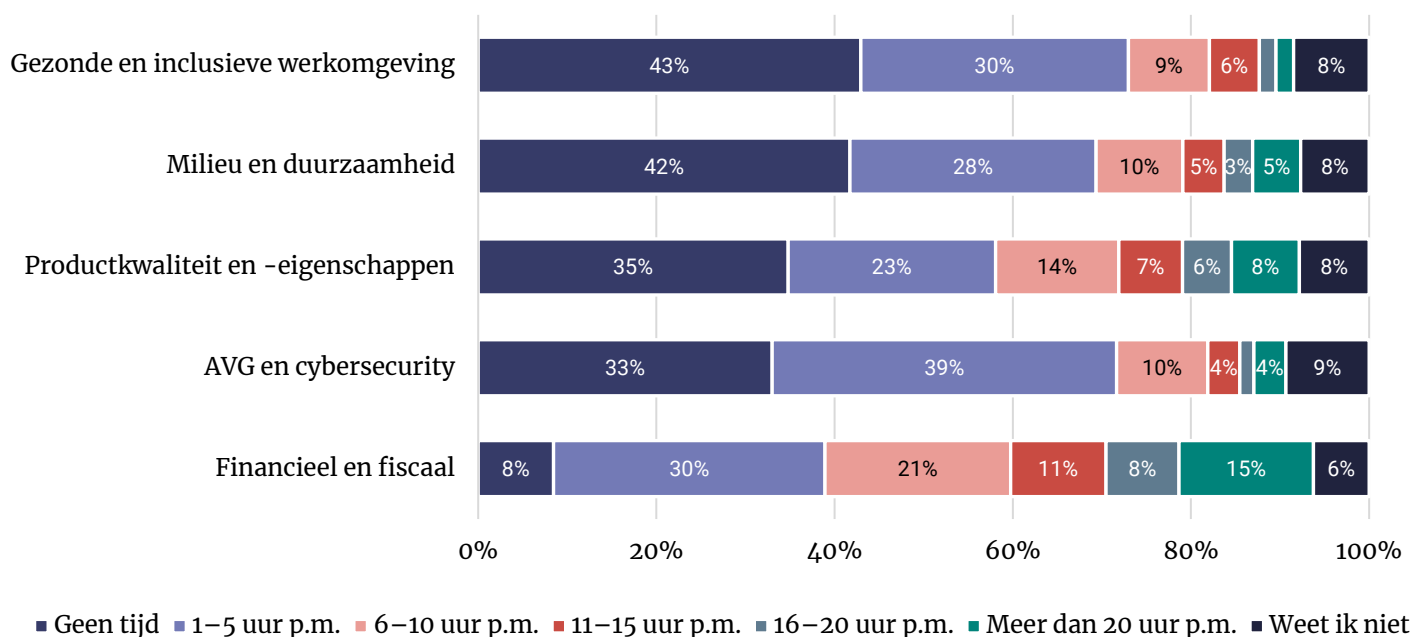
Organisaties met tien medewerkers of meer besteden vaker meer dan 10.000 euro vergeleken met organisaties tot tien medewerkers.

Financiële rapportages meest tijdrovend

We vroegen ondernemers hoeveel tijd zij besteden aan rapportage van verschillende thema's. Over het algemeen lijkt de meeste tijd te zitten in de financiële en fiscale rapportages en de minste in rapportages over de gezonde en inclusieve werkomgeving en milieu en duurzaamheid.

Aan financiële en fiscale rapportages wordt het vaakst meer dan 20 uur per maand besteed, namelijk door vijftien procent van de ondernemers. Ook zijn dit de rapportages waar het minst vaak helemaal geen tijd aan besteed wordt (8%). Aan de gezonde en inclusieve werkomgeving en milieu en duurzaamheid wordt door vier op de tien ondernemers geen tijd besteed. Voor de rapportages productkwaliteit en -eigenschappen en AVG en cybersecurity is dit ongeveer een derde.

Figuur 2.7 - Kunt u per thema aangeven hoeveel tijd uw organisatie per maand besteedt aan rapportages? (n=637)

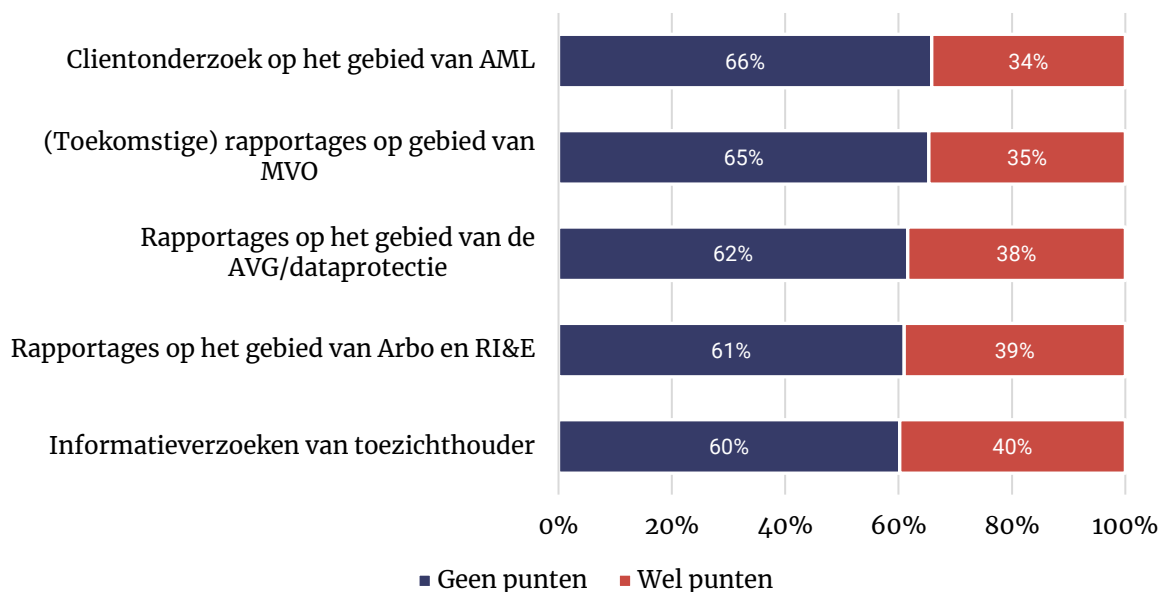

Kleinere organisaties tot 5 werknemers (en in mindere mate organisaties tot 10 werknemers) besteden vaker geen of relatief weinig tijd aan de rapportages vergeleken met organisaties met meer werknemers. Verder valt op dat organisaties in de financiële en zakelijke dienstverlening vaker geen tijd besteden aan de gezonde en inclusieve werkomgeving, productkwaliteit en -eigenschappen en milieu en duurzaamheid vergeleken met de meeste andere sectoren. Organisaties in de industriële sector besteden vaker tijd aan milieu en duurzaamheid en productkwaliteit en -eigenschappen vergeleken met andere sectoren⁵.

Ook werd gevraagd welke rapportages de meeste tijd kosten. Ondernemers konden hiervoor 100 punten verdelen over vijf onderwerpen. Een hogere score betekent dat er naar verhouding meer tijd besteed wordt aan het onderwerp. Figuur 2.8 laat zien in hoeverre er punten zijn toegekend, ofwel of ondernemers tijd besteden aan deze rapportages. Voor ieder onderwerp geldt dat minimaal zes op de tien ondernemers er geen tijd aan besteden. Voor cliëntonderzoek op het gebied van AML is dit deel het grootst (66%).

⁵ De resultaten voor de industriële sector zijn wegens beperkte responsaantallen indicatief.

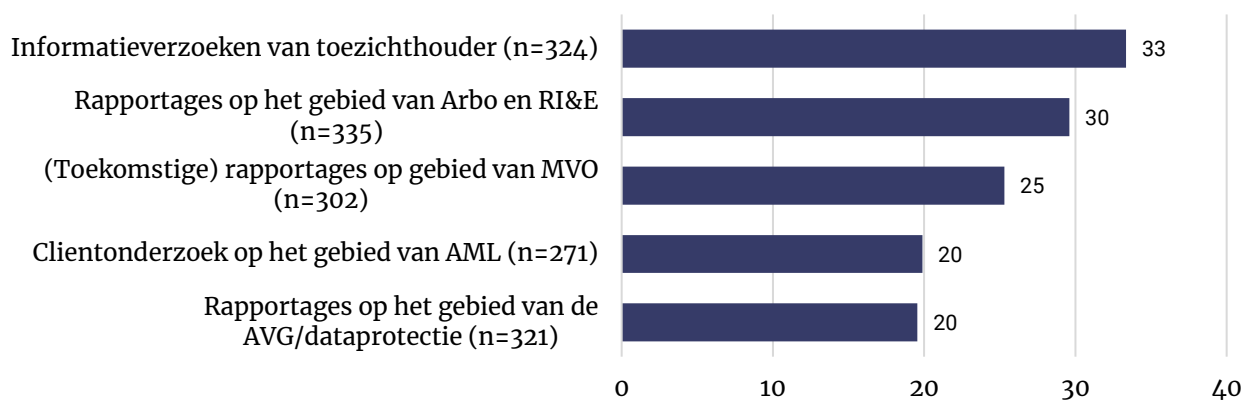
Figuur 2.8 - Kunt u aangeven welke rapportages u de meeste tijd kosten? U kunt hiervoor 100 punten verdelen over de onderstaande onderwerpen. (n=724)

Figuur 2.9 laat de gemiddelde scores zien in het geval dat er wel punten zijn toegekend en er dus tijd besteed wordt aan de rapportages. Gemiddeld kosten de informatieverzoeken van de toezichthouder (33 pt) en de rapportages op het gebied van Arbo en RI&E (30 pt) de meeste tijd. Daarna volgen de (toekomstige) rapportages op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (25 pt).

Naar verhouding gaat er minder tijd naar de rapportages op het gebied van AVG en dataprotectie en clientonderzoek op het gebied van AML voor het tegengaan van witwassen (beide 20 pt).

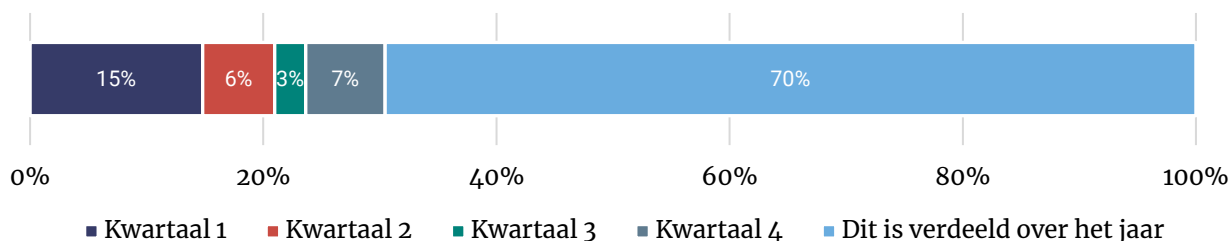
Figuur 2.9 - Kunt u aangeven welke rapportages u de meeste tijd kosten? U kunt hiervoor 100 punten verdelen over de onderstaande onderwerpen.

De financiële en zakelijke dienstverlening hebben vergeleken met andere sectoren een hogere score voor de rapportages op het gebied van AVG/dataprotectie en cliëntonderzoek op het gebied van AML. Deze sector besteedt dus naar verhouding meer tijd aan deze onderwerpen.

De rapportageverplichtingen vragen volgens de meeste ondernemers verdeeld over het jaar tijd, daarin is niet één periode aan te wijzen. Wel is de druk iets hoger in het eerste kwartaal vergeleken met de overige kwartalen.

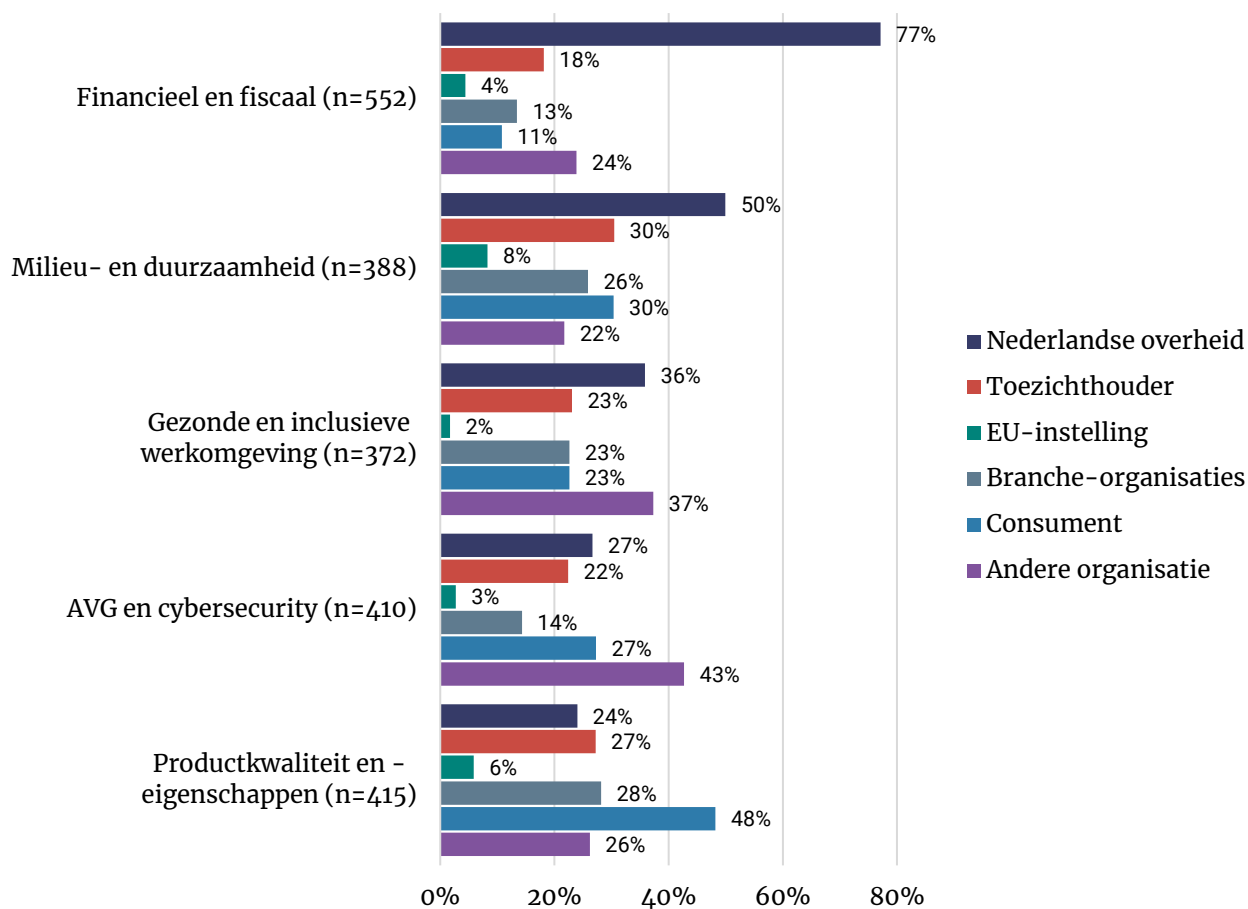
Figuur 2.10 - In welke periode van het jaar besteedt u de meeste tijd aan rapportageverplichtingen? (n=724)

Rapportages met name voor Nederlandse overheid

Over de meeste thema's wordt het vaakst aan de Nederlandse overheid gerapporteerd. Vier op de vijf rapporteren financiële en fiscale rapporten aan de overheid en de helft doet dit bij rapporten over milieu en duurzaamheid. Een uitzondering vormen de rapportages over productkwaliteit en -eigenschappen, die het vaakst aan de consument worden doorgegeven. Aan de EU-instelling wordt het minst gerapporteerd (2-8%).

Figuur 2.11 - Kunt u per thema aangeven aan wie uw organisatie dit rapporteert?

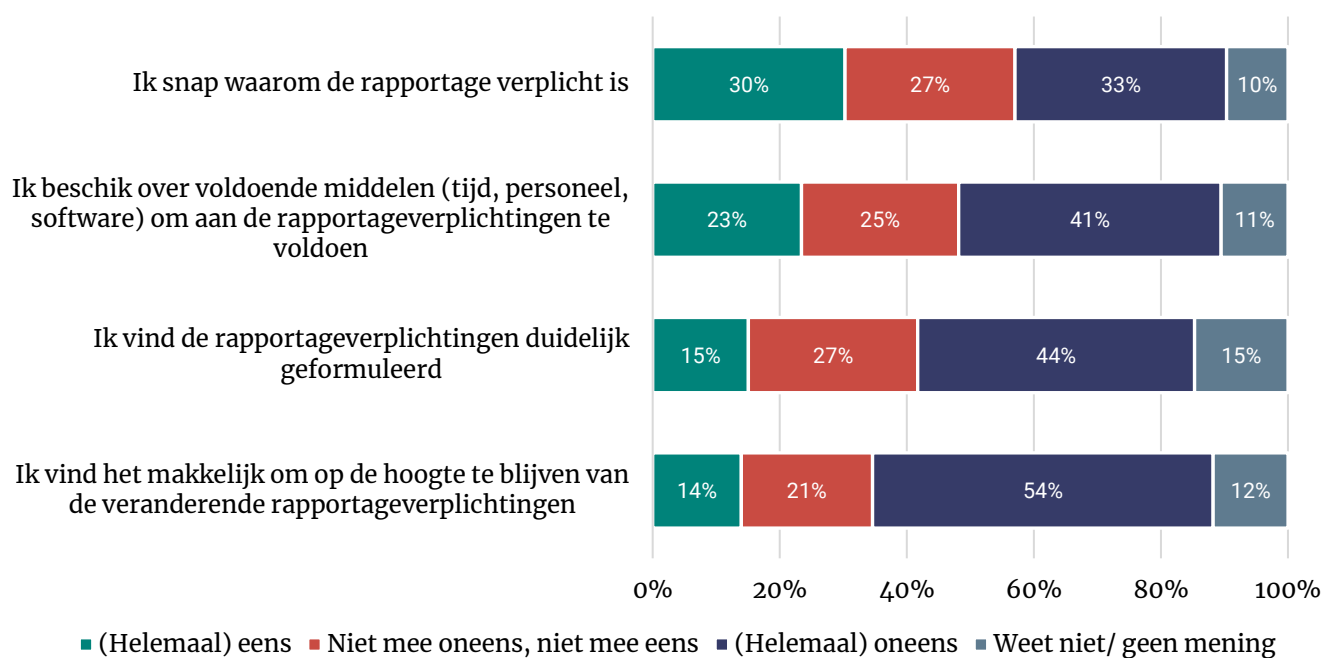
Ondernemers geven ook aan te rapporteren aan andere organisaties. Hierbij worden onder andere de accountant, banken, klanten, gemeenten en verzekeraars genoemd.

Helft vindt rapportageverplichtingen onduidelijk geformuleerd

Ondernemers kregen enkele stellingen voorgelegd over de rapportageverplichtingen (figuur 2.12). Drie op de tien ondernemers snappen waarom de rapportage verplicht is. Een kwart is neutraal en een derde begrijpt dit niet. Vijftien procent vindt dat de rapportageverplichtingen duidelijk geformuleerd zijn, ruim vier op de tien ondernemers vinden het onduidelijk. Ook het op de hoogte blijven van de veranderende rapportageverplichtingen is volgens een meerderheid van de ondernemers niet gemakkelijk (54%). Veertien procent ervaart dit wel als makkelijk.

Het beschikken over voldoende middelen, zoals tijd, personeel en software, speelt ook een rol in het kunnen voldoen aan de rapportageverplichtingen. Een kwart van de ondernemers beschikt naar eigen zeggen over voldoende middelen. Een kwart is neutraal en vier op de tien hebben niet voldoende middelen ter beschikking om aan de verplichtingen te voldoen.

Figuur 2.12 - In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen? (n=724)

Organisaties in de financiële en zakelijke dienstverlening begrijpen vaker waarom de rapportage verplicht is en beschikken vaker over voldoende middelen om er aan te voldoen.

Tot slot vroegen we ondernemers naar suggesties voor het verminderen van de rapportageverplichtingen of regeldruk. Uit een analyse van de open antwoorden⁶ komen de volgende thema's naar voren:

- Minder, eenvoudiger en doelgerichter rapporteren: eenvoud in taal en formats, duidelijke uitleg van het doel van de rapportage.
- Minder regelgeving en bureaucratie: behoefte aan minder regels en meer vertrouwen in de ondernemer. Overheid bemoeit zich er te veel mee en wijzigt regels te vaak. De complexiteit en onwerkbaarheid van sommige regels worden specifiek genoemd.
- Betere afstemming en samenwerking: tussen overheidsinstanties, brancheorganisaties en EU. Gelijktrekken van de regelgeving EU.
- Focus op handhaving en excessen: handhaven en aanpakken excessen en fraude. Belonen van goed gedrag in plaats van bestraffen van niet-rapporteren.
- Praktische oplossingen: checklijsten, apps, digitalisering van formulieren.

⁶ Een analyse door middel van Ipsos' AI tool; Ipsos Facto

A Bijlagen

A.1 Vragenlijst regeldruk MKB

Regeldruk rapportage verplichtingen

De Europese Unie stelt regels op die gevolgen hebben voor uw organisatie. Om deze regels te controleren, moet u soms gegevens aan de overheid rapporteren. Denk bijvoorbeeld aan rapportages over milieu, duurzaamheid, arbeidsomstandigheden, statistieken of de verwerking van persoonsgegevens. Ipsos I&O onderzoekt in opdracht van het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) in hoeverre ondernemers in het MKB regeldruk ervaren. We stellen u hierover graag enkele vragen. Uw mening is erg belangrijk!

Achtergrondvragen (open link)

AV1. In welke branche bent u actief?

- Landbouw/visserij
- Financiële en zakelijke dienstverlening
- Handel en logistiek
- Horeca
- Bouw en nutsbedrijven
- Industrie
- Zorg
- Overheid en onderwijs → *screenout*
- Overig

AV2. Hoeveel personen zijn werkzaam bij uw organisatie?

- 0-1 werkzame personen → *screenout*
- 2 – 4 werkzame personen
- 5 – 9 werkzame personen
- 10 – 19 werkzame personen
- 20 – 49 werkzame personen
- 50 – 99 werkzame personen
- 100 – 199 werkzame personen
- 200 – 249 werkzame personen
- 250 of meer werkzame personen → *screenout*
- Weet ik niet
- Wil ik niet zeggen

Screenout → U valt niet in de doelgroep van dit onderzoek. Bedankt voor uw deelname!

Algemene ervaring regeldruk

De eerste vragen gaan over de regeldruk binnen uw organisatie. Regeldruk is de last die u als MKB-ondernemer ervaart door alle wetten en regels waaraan u moet voldoen. Denk bijvoorbeeld aan administratieve en financiële lasten.

V1. In hoeverre ervaart uw organisatie regeldruk?

(Schaal: 1- Weinig tot 5- Zeer veel + weet ik niet)

**V2. Is de regeldruk de afgelopen drie jaar toe- of afgenomen voor uw organisatie?
(Onder regeldruk wordt verstaan:)**

- De regeldruk is afgenomen
- De regeldruk is gelijk gebleven
- De regeldruk is toegenomen
- Weet ik niet / wil ik niet zeggen

Rapportageverplichtingen

V3a. Besteedt uw organisatie rapportageverplichting uit of doet u dit zelf?

- Mijn organisatie rapporteert grotendeels zelf
- Mijn organisatie besteedt dit grotendeels uit
- Mijn organisatie rapporteert ongeveer evenveel zelf als dat er uitbesteed wordt
- Weet ik niet / wil ik niet zeggen

Indien V3a = 'Mijn organisatie besteedt dit grotendeels uit'

V3b. Hoeveel bent u jaarlijks kwijt aan de uitbesteding?

Uw beste inschatting is voldoende.

- Minder dan 500 euro
- 500 tot 1.000 euro
- 1.000 tot 2.500 euro
- 2.500 tot 5.000 euro
- 5.000 tot 10.000 euro
- Meer dan 10.000 euro
- Weet ik niet / wil ik niet zeggen

We leggen u enkele thema's voor. Kunt u per thema aangeven hoeveel tijd u per maand besteedt aan rapportages en aan wie u dit rapporteert?

[volgorde en benoemen van thema's is afhankelijk van sector, bij elk thema geven we een aantal voorbeelden, zie tabel in de bijlage]

Thema's: Milieu- en duurzaamheid, Productkwaliteit en -eigenschappen, Financieel en fiscaal, Gezonde en inclusieve werkomgeving, AVG en cybersecurity, Dierenwelzijn en -gezondheid, Visbestanden
(laatste twee alleen bij landbouw/visserij)

Indien V3a NIET 'Mijn organisatie besteedt dit grotendeels uit'

V4a. Tijd aan rapportage

- **Geen tijd**
- 1 – 5 uur per maand
- 6 – 10 uur per maand
- 11 – 15 uur per maand
- 16 – 20
- Meer dan 20 uur per maand
- Weet ik niet / niet van toepassing

Indien V4a NIET 'weet ik niet / niet van toepassing'

V4b. Rapporteren aan:

- Nederlandse overheid (bijv RVO, gemeente, Rijk, CBS, Belastingdienst)
- Toezichthouder (bijv NVWA, ACM, Inspectie, AP, emissie-autoriteit)
- EU-instelling (bijv ESMA, Eurostat)
- Brancheorganisaties
- Consument/eindgebruiker
- Andere organisatie

[indien V4b = 'andere organisatie']

V4c. Aan welke andere organisatie rapporteert u nog meer?

[OPEN]

V5. In welke periode van het jaar besteedt u de meeste tijd aan rapportageverplichtingen?

- Januari-maart (kwartaal 1)
- April-juni (kwartaal 2)
- Juli-september (kwartaal 3)
- Oktober-december (kwartaal 4)
- Dit is verdeeld over het jaar

V6. Kunt u aangeven welke rapportages u de meeste tijd kosten? U kunt hiervoor 100 punten verdelen over de onderstaande onderwerpen. Besteedt u de helft van de rapportagetijd aan MVO, geef dit dan 50 punten.

- (Toekomstige) rapportages op gebied van MVO (maatschappelijk verantwoord ondernemen)
- Rapportages op het gebied van Arbo en RI&E
- Rapportages op het gebied van de AVG/dataprotectie
- Clientonderzoek op het gebied van AML (tegengaan witwassen)
- Informatieverzoeken van toezichthouder
- + Weet ik niet

V7. In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen?

1. Ik beschik over voldoende middelen (tijd, personeel, software) om aan de rapportageverplichtingen te voldoen
2. Ik vind de rapportageverplichtingen duidelijk geformuleerd
3. Ik snap waarom de rapportage verplicht is
4. Ik vind het makkelijk om op de hoogte te blijven van de veranderende rapportageverplichtingen
5. PM

(Schaal: 1- Helemaal mee oneens tot 5- Helemaal mee eens) + weet ik niet/geen mening

V8. Heeft u nog suggesties voor het verminderen van de rapportageverplichtingen of regeldruk?

Open antwoord + weet ik niet

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl